

***

Fourth record of Sooty Shearwater *Puffinus griseus* in Poland. On 7 December 2013 a single Sooty Shearwater was observed on the Hel Peninsula, which can be associated with the western European activity of cyclone Xaver. This was the fourth record of this species in Poland and in Pomerania. The previous records were in 1993, 2010 and 2011. Accepted by the Polish Bird Rarities Committee.

Literatura

- Blomqvist S., Peterz M. 1984. Cyclones and pelagic seabird movements. Mar. Ecol. Prog. Ser. 20: 85–92.
- Cramp S., Simmons K.E.L. 1977. The Birds of the Western Palearctic. Vol. I. Oxford University Press, Oxford.
- Komisja Faunistyczna 2012. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2011. Ornis Pol. 53: 105–140.
- Kowalski M., Domagała M. 2011. Drugie stwierdzenie burzyka szarego *Puffinus griseus* w Polsce. Ptaki Pomorza 2: 145–147.
- Sikora A., Kieleński T., Półtorak W. 1993. Pierwsze stwierdzenie burzyka szarego (*Puffinus griseus*) w Polsce. Not. Orn. 34: 371–372.

Grzegorz Jędro, Słowiński Park Narodowy, Bohaterów Warszawy 1a, 76-214 Smołdzino, rufinus@o2.pl

Paweł Czechowski, Instytut Administracji i Turystyki PWSZ Sulechów, Armii Krajowej 51, 66-100 Sulechów, paczech@wp.pl

Alicja Dubicka, Terlikowskiego 15, 66-006 Ochla, aliciapunx@gmail.com

Liczny pojaw zaroślówki *Acrocephalus dumetorum* na Mierzei Wiślanej wiosną 2014 roku

ANNA KOŚMICKA, ANDRZEJ KOŚMICKI, PAWEŁ MALCZYK,
ADAM JANCZYSZYN

W okresie od 18 maja do 11 czerwca 2014 roku w Krynicy Morskiej (pow. nowodworski, woj. pomorskie) schwytano i zaobrączkowano 17 zaroślówek *Acrocephalus dumetorum*. Ptaki schwytano w trakcie prac punktu obrączkarskiego, działającego w okresie od 16 maja do 12 czerwca, których celem było poznanie późnowiosennej migracji ptaków wróblowych przez Mierzę Wiślaną. W trakcie chwytania zastosowano 30 sieci ornitologicznych rozmieszczonych na dystansie około jednego kilometra, wzdłuż wału przeciwpowodziowego Zalewu Wiślanego. Sieci ustawiono w zróżnicowanych siedliskach, takich jak: trzcinowiska,

Fot. 1. Cztery z sześciu zaroślówek schwytych 18.05.2014 w Krynicy Morskiej (fot. A. Kośmicki)

Photo 1. Four of the six Blyth's Reed Warblers trapped at Krynica Morska on 18.05.2014

zakrzaczenia, zadrzewienia oraz nieużytki z wysoką roślinnością trawiastą. Łącznie podczas prac schwymano 2345 ptaków z 67 gatunków, w tym 17 zaroślówek. Podczas prowadzenia odłowów nie stosowano stymulacji głosowej zaroślówek.

Zarośłówka należy do rodziny trzciniaków (Dickinson & Christidis 2014). Gatunek ten może być mylony z trzcinniczkiem *A. scirpaceus* i łożówką *A. palustris*, które licznie występują na terenie naszego kraju. Schwymane zarośłówki oznaczono na podstawie zestawu cech diagnostycznych (Svensson 1992, Svensson et al. 2012) takich jak m.in.: krótkie skrzydło ze szczytem utworzonym przez 3. i 4. lotkę I rzędu, mała projekcja lotek, emarginacja na 4. lotce I rzędu, ciemne nogi, szarobrązowy ton upierzenia i wyraźniejsza brew w porównaniu do łożówki i trzcinniczka. Wiek wszystkich schwytych zaroślówek oznaczono jako po pierwszym kalendarzowym roku życia. Dodatkowo trzem osobnikom (2 samce, 1 samica) oznaczono płeć na podstawie wielkości kloaki. Najwięcej ptaków, 6 osobników, schwymano 18 maja, a pozostałe 11 osobników w ciągu 10 dni, w okresie od 22 maja do 11 czerwca. Długość skrzydła pomierzonego metodą zalecaną przez Svenssona (1992) wahała się w granicach 61–67 mm (średnia 62,9 mm; SD=1,62; N=17). Szczyt skrzydła u 16 osobników obejmował lotki 3. i 4., a tylko u jednego ptaka lotki 3. i 5. Wszystkie stwierdzenia uzyskały akceptację Komisji Faunistycznej (Komisja Faunistyczna 2015).

Zarośłówka gniazduje w centralnej Eurazji, od południowej Finlandii i państw nadbałtyckich przez Rosję. Od końca XIX w. zasięg wstępowania rozszerza się,

głównie w kierunku zachodnim. Jest to gatunek wędrowny, zimuje na całym subkontynencie indyjskim, od Nepalu do Sri Lanki (Huntley et al. 2007, Kennerley & Pearson 2010, BirdLife International 2015).

W Polsce jest to gatunek stwierdzany głównie w północno-wschodniej części kraju (Komisja Faunistyczna 1988–2015, Tomiałojć & Stawarczyk 2003). W ostatnich latach można zauważyć wyraźny wzrost liczby stwierdzeń również w innych regionach kraju, który z jednej strony odzwierciedla ekspansję gatunku (BirdLife International 2004, Neubauer et al. 2009), a z drugiej zwiększoną aktywność terenową świadomych i nastawionych na wykrywanie tego gatunku obserwatorów. Skrajne przestrzennie obserwacje z terenu naszego kraju z roku 2014 pochodzą z okolic Świnoujścia, Wrocławia i Rzeszowa (Komisja Faunistyczna 2015). Gniazdowanie stwierdzono dotychczas jeden raz, w roku 2011 w Dąbrówkach w powiecie białostockim, woj. podlaskie (Tumiel & Grygoruk 2011). Znaczna większość krajowych obserwacji tego gatunku dotyczy stwierdzeń śpiewających samców (Neubauer et al. 2009). Od 1964 do końca 2013 w 165 stwierdzeniach odnotowano 181 osobników, z czego zaobrączkowano 18 ptaków, czyli niecałe 10% (Komisja Faunistyczna 1988–2015). W roku 2014 na 44 stwierdzone w Polsce zarośłowki aż 20 dotyczyło ptaków schwytych, przy czym 85% z nich zaobrączkowano w Krynicy Morskiej (Komisja Faunistyczna 2015). Do roku 2013 na Pomorzu zaobrączkowano 11 zarośłówek, przy czym 7 ptaków schwytano podczas prac punktów badających migrację ptaków wróblowych (Akcja Bałtycka: Skowronki, Wicie, Dąbkowice oraz stacja terenowa Uniwersytetu Gdańskiego: Jez. Družno). Pozostałe 4 osobniki były celowo schwytane, po wcześniejszym wykryciu osobników stacjonarnych. Prawdopodobną przyczyną niewielkiej liczby schwytych zarośłówek podczas wiosennych prac Akcji Bałtyckiej jest kończenie odłowów około połowy maja, podczas gdy przylot tego gatunku z zimowisk w tę część Europy, ma miejsce głównie w końcu maja i na początku czerwca (Koskimies 1980, Malčevskij & Pukinskij 1983). Brak regularnych chwytań jesiennych wynika najprawdopodobniej z braku odłowów w siedliskach, w których najczęściej ten gatunek można obserwować. Najbardziej charakterystyczne siedliska dla zarośłowki to m.in.: skraje lasów, parków, aleje drzew, krzewy przydrożne, zakrzaczenia i zadrzewienia na terenach otwartych, śródleśne polany, sady i ogrody, trzcinowiska i zakrzaczenia nad wodami (Huntley et al. 2007, Neubauer et al. 2009). W okresie wędrówek są nim łągi, krzewiaste wąwozy, sady i ogrody, najczęściej z bujną roślinnością zielną (Huntley et al. 2007). W związku z rozpoczynającą się w sierpniu wędrówką jesienną tego gatunku (Kennerley & Pearson 2010), ptaki chwywane w tym okresie należy traktować jako prawdopodobnie przelotne. Również dane z Finlandii określają odlot tamtejszej populacji na zimowiska do końca sierpnia (Kennerley & Pearson 2010), a dynamika przelotu w Kazachstanie wskazuje na szczyt przelotu dorosłych osobników na początku sierpnia, a młodych 2–3 tygodnie później (Leisler & Schulze-Hagenm 2011).

Wyjątkowo liczny pojaw zarośłowki na Mierzei Wiślanej wiosną 2014 r. wydaje się być efektem oddziaływania kilku czynników. Były to pierwsze w kraju odłowy ptaków na dużą skalę w tym okresie roku (tj. od połowy maja do połowy czerwca). Poza tym koncentrowały się one głównie na zakrzaczonych terenach

Notatki

otwartych, które są odpowiednim siedliskiem dla zarosłówki w okresie lęgowym (Huntley et al. 2007, Neubauer et al. 2009). Co więcej, opisany fakt koresponduje z wyjątkowo obfitą liczbą stwierdzeń tego gatunku w zachodniej Europie w roku 2014. W Wielkiej Brytanii dokonano 24 stwierdzeń (z tego 19 ptaków między 19 maja i 25 czerwca), w Danii było ich 16, w Holandii 6, a w Niemczech odnotowano rekordową w skali kraju liczbę 12 osobników, w tym 10 na Helgolandzie (Haas et al. 2015, Hudson et al. 2015). Ptaki doleciały również do Francji oraz Rumuni, gdzie w tym ostatnim przypadku osobnik odłowiony w Delcie Dunaju był pierwszym stwierdzonym w tym kraju (van den Berg & Haas 2014).

Podziękowania kierujemy do współobserwatorów biorących udział w pracach obozu: Dawida Kiloną, Artura Niemczyka, Moniki Niemczyk, Barbary Król-Kogus i Grzegorza Zaniewicza. Praca Stowarzyszenia Obserwatorów Ptaków Wędrownic „Drapolicz” nr 7.

***

Large numbers of Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum* on the Vistula Split in spring 2014. 17 Blyth's Reed Warblers were ringed at Krynica Morska from 18 May to 11 June 2014. The birds were caught in 30 mist nets deployed along the Vistula Lagoon. No voice stimulation was applied. The result is probably the effect of late-spring trapping, not done before on the Polish coast, as well as the increasing expansion of the species. In that year, large numbers of Blyth's Reed Warbler were also reported in Western European countries. Accepted by the Polish Bird Rarities Committee.

Literatura

- van den Berg A.B., Haas M. 2014. WP reports: June–July 2014. Dutch Birding 36: 263–275.
- BirdLife International 2004. Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. BirdLife International Series No. 12.
- BirdLife International 2015. IUCN Red List for birds. Downloaded from <http://www.birdlife.org> on 07/12/2015.
- Dickinson E.C., Christidis L. (eds.) 2014. The Howard and Moore Complete Checklist of the Birds of the World. 4th edition. Vol. 2. *Passerines*. Aves Press, Eastbourne, UK.
- Haas M., Slaterus R. & CDNA 2015. Rare birds in the Netherlands in 2014. Dutch Birding 37: 361–391.
- Hudson N. and the Rarities Committee 2015. Report on rare birds in Great Britain in 2014. British Birds 108: 565–633.
- Huntley B., Green R.E., Collingham Y.C., Willis S.G. 2007. A climatic atlas of European breeding birds. Dhuran University. The RSPB and Lynx Edicions, Barcelona.
- Komisja Faunistyczna 1988–2014. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce. Raporty dla lat 1985–2013. Not. Orn. 29–50 i Ornis Pol. 51–55.
- Komisja Faunistyczna 2015. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2014. Ornis Pol. 56: 99–136.
- Koskimies P. 1980. Breeding biology of Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum* in SE Finland. Ornis Fenn. 57: 26–32.
- Leiser B., Schulze-Hagen K. 2011. The Reed Warblers: Diversity in a Uniform Bird Family. KNNV Publishing: Zeist, Netherlands.
- Malčevskij A.S., Pukinskij J.B. 1983. Pticy leningradskoj oblasti i sopriedielnyh teritorij: Istorija, biologija i ochrana. Izdatielstvo Leningradskogo Universiteta.

- Neubauer G., Sikora A., Stawarczyk T. 2009. Występowanie, elementy ekologii i metody wykrywania zaroślówki *Acrocephalus dumetorum* w Polsce. Not. Orn. 50: 251–267.
- Svensson L. 1992. Identification Guide to European Passerines. Stockholm, Sweden.
- Svensson L., Mullarney K., Zetterström D. 2012. Ptaki. Przewodnik Collinsa. Multico, Warszawa.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność, zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.
- Tumiel T., Grygoruk G. 2011. Pierwsze stwierdzenie lęgu zaroślówki *Acrocephalus dumetorum* w Polsce. Ornis Pol. 52: 288–291.

Anna Kośmicka, Pracownia Ekofizjologii Ptaków, Katedra Ekologii i Zoologii Kręgowców UG, Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk, ania.kosmicka@gmail.com

Andrzej Kośmicki, Paweł Malczyk, Adam Janczyszyn

Stowarzyszenie Obserwatorów Ptaków Wędrownych DRAPOLICZ
Niedźwiedzica 1F, 82-103 Stegna, biuro@drapolicz.org.pl

Pierwsze lęgi czarnowrona *Corvus corone* na Pomorzu

PAWEŁ PLUCIŃSKI

Do niedawna czarnowron *Corvus corone* był uznawany za podgatunek wrony, podobnie jak wrona siwa *C. cornix* (np. Cramp 1998), jednak w ostatnich latach dominuje dobrze uzasadniony pogląd, że należy traktować je jako odrębne gatunki (Parkin et al. 2003). Polska leży blisko strefy hybrydyzacji tych dwóch gatunków, która przebiega na zachód od naszych granic, stąd obserwacje lęgowe i nielęgowe czarnowrona i hybrydów koncentrują się w zachodniej Polsce (Żurawlew et al. 2010).

Czarnowrony obserwowałem w Moryniu (pow. gryfiński, woj. zachodniopomorskie) od maja 2000 roku, kiedy to wiosną kilkakrotnie odnotowałem parę ptaków w różnych miejscach w obrębie parku miejskiego i brzegów jeziora Morzycko, jednak w roku tym nie stwierdziłem ich gniazdowania. Natomiast w latach 2001–2004 para zajmowała gniazdo na wiązcie szypułkowym porośniętym bluszczem przy przystani rybackiej w parku miejskim. Ptaki były regularnie obserwowane głównie popołudniami, także przez moich uczniów z Koła Ekologicznego przy Zespole Szkół w Moryniu. Do obserwacji używałem lornetki 10x50, lub prowadziłem obserwacje gołym okiem. W latach 2001–2004 na początku maja obserwowałem wysiadywanie na gnieździe. W sezonach 2003 oraz 2004 co najmniej po 2 młode uzyskały zdolność do lotu. W obu tych sezonach obserwowałem karmienie młodych poza gniazdem. Obserwacja gniazda i jego otoczenia, w tym weryfikacja liczby i dokładnego wyglądu młodych była bardzo utrudniona, gdyż zarówno drzewo gniazdowe, jak i niemal cały okoliczny drzewo-